

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

J A V N A U S T A N O V A

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

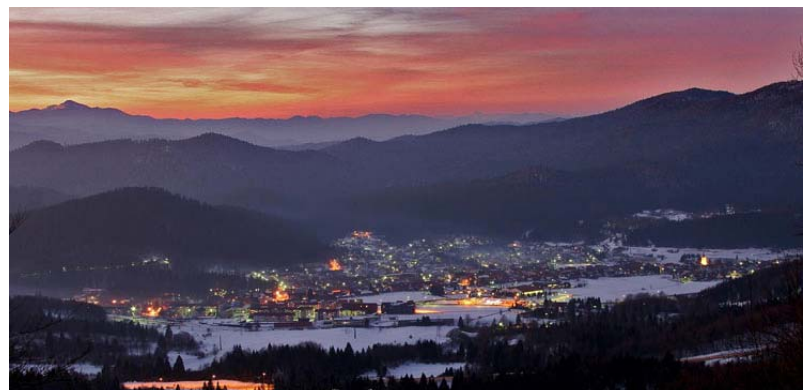
Splitska 2/II kat, 51000 Rijeka
tel.: ++385 51 351 772; fax: ++385 51 212 436

e-mail: zavod@pgz.hr, www.zavod.pgz.hr

Sastanak sa gradonačelnicima i načelnicima JLS
MIKROREGIJA **GORSKI KOTAR**

**ŽUPANIJSKA RAZVOJNA
STRATEGIJA (RS PGŽ)
2015. – 2020.**

Ravnatelj
prof.dr.sc. Mladen Črnjar

Rijeka, 25. travanj 2014.

DNEVNI RED

1. Uvodno o RS PGŽ
2. Metodologija izrade
3. Analiza stanja PGŽ – **osvrt na MR Gorski kotar**
4. Prijedlog vizije i prijedlog strateških ciljeva
5. Rasprava

ŽUPANIJSKA RAZVOJNA STRATEGIJA

- Temelj rješavanja **društveno-gospodarskih** nejednakosti na županijskoj razini.
- Temelj za osiguravanje bolje usklađenosti **regionalnih i lokalnih potreba** sa nacionalnim prioritetima.
- Županijska razvojna strategija je **osnova za kandidiranje projekata** na bilo koji izvor financiranja iz državnog proračuna i strukturnih fondova i kohezijskog fonda.

ZAŠTO JE VAŽNA ZA JLS?

- Akcijski plan
- Financijski plan
- Baza projekata

INTEGRIRANO planiranje regionalnog razvoja!

SUVREMENO **STRATEŠKO** PLANIRANJE
Planiranje PROGRAMSKOG proračuna

Razvojni projekti

- **Lista želja?**
- **Jasni kriteriji** za nominaciju projekata!!!
 - Realni!!
 - U funkciji zapošljavanja!!

Definiranje **prioritetnih** razvojnih projekata prema **kriterijima**:

- Izvedivosti, ekonomskog utjecaja, isplativosti
- Ekološke prihvatljivosti
- Mogućnosti financiranja bespovratnim sredstvima EU fondova

Europa 2020

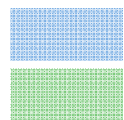

Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast

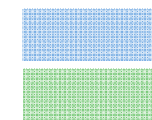
TRI PRIORITETA

- **Pametan rast:** razvijanjem ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji.
- **Održiv rast:** promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija
- **Uključiv rast:** njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.

Prepoznavanje prioritetnih sektorov

EUROPA 2020.

Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast

- **PAMETNI**

- Tehnološke inovacije
- Ne-tehnološke inovacije
- Ekonomski pokazatelji
- Izvozna orijentacija

- **UKLJUČIVI**

- Zapošljavanje
- Odgovaraju na društvene izazove

- **ODRŽIVI**

- Energetski učinkoviti i sigurni
- Resursno učinkoviti
- Odgovaraju na društvene izazove

SPECIJALIZACIJA

- *Pametna specijalizacija (Smart Specialization)* podrazumijeva **identifikaciju jedinstvenih obilježja i potencijala** svake zemlje i regije, uz isticanje konkurentskih prednosti te okupljanje regionalnih dionika i sredstava oko vizije budućnosti utemeljene na izvrsnosti. Ona također uključuje i jačanje regionalnih inovacijskih sustava, povećavanje razmjene znanja te širenje prednosti inovacija kroz cjelokupno regionalno gospodarstvo.

**PREDUVJET ZA DOBIVANJE POTPORA IZ
EUROPSKOG FONDA ZA REGIONALNI RAZVOJ!!**

Čemu specijalizacija?

- U funkciji stvaranja brenda PGŽ, ali i svake pojedinačne JLS
- **Jačanje prepoznatljivosti**
- Privlačenje investicija

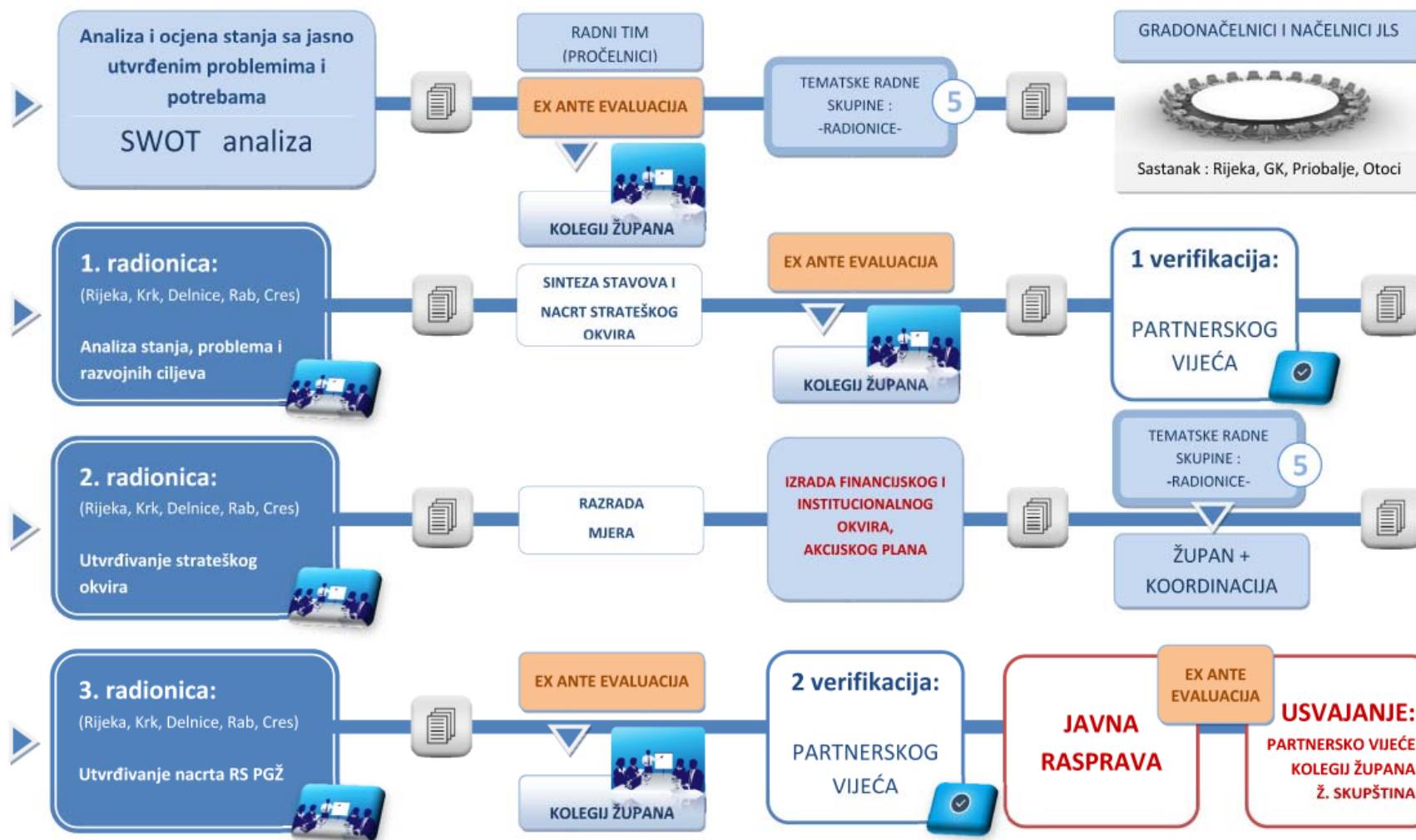
Sadržaj RS PGŽ

1. Uvod
2. Sažetak
3. Analiza/ocjena stanja
4. Rezultati provođenja prijašnjih strategija
5. SWOT analiza
6. Vizija i strateški ciljevi
7. Prioriteti i mjere
8. Politika županije prema posebnim područjima
9. Financijski plan
10. Provedba ŽRS
11. Praćenje i izvještavanje

Dodatak 1: *Rezultati konzultacija s odgovarajućim partnerskim vijećem tijekom izrade ŽRS te opis uključivanja partnerskog vijeća u praćenje provedbe*

Dodatak 2: *Izvještaj o prethodnom vrednovanju ŽRS*

Županijska razvojna strategija temeljni je planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave, kojim se trebaju odrediti osnovni pravci županijskog razvoja i istovremeno osigurati suglasnost i razrada nacionalnih ciljeva i prioriteta razvoja.

čl. 14, čl 12 Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09)

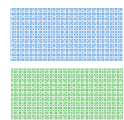
Što slijedi?

- Radionice:
 - » Grad Rijeka
 - » Grad Krk
 - » **Grad Delnice**
 - » Grad Rab
 - » Grad Cres

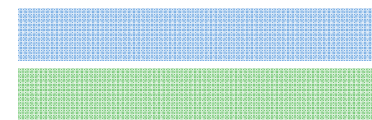
SVIBANJ
2014.

Nužno definirati sastav sudionika na radionicama, max **25 osoba!**

Tijela uključena u izradu RS PGŽ

. PGŽ i JLS

- 1. PARTNERSKO VIJEĆE (29 članova)**
- 2. TEMATSKE RADNE SKUPINE (5 skupina)**
- 3. SAVJET ZA PRAĆENJE IZRADE RS PGŽ (9)**

 Načelo partnerstva

MR GORSKI KOTAR

POLOŽAJ MR GORSKI KOTAR

= **127.273 ha**

Zauzima **35%** teritorija Županije

U MR Gorski kotar stalno boravi **8% stanovnika (23.011)- (12% smanjenje u odnosu 2001.)**

Nacrt novog Zakona o regionalnom razvoj ukida kategoriju povlaštenih **brdsko-planinskih područja !!!**

MIKROREGIJA	GRADOVI	OPĆINE
GORSKI KOTAR	Čabar, Delnice, Vrbovsko	Brod Moravice, Fužine, Lokve, Mrkopalj, Ravna Gora, Skrad

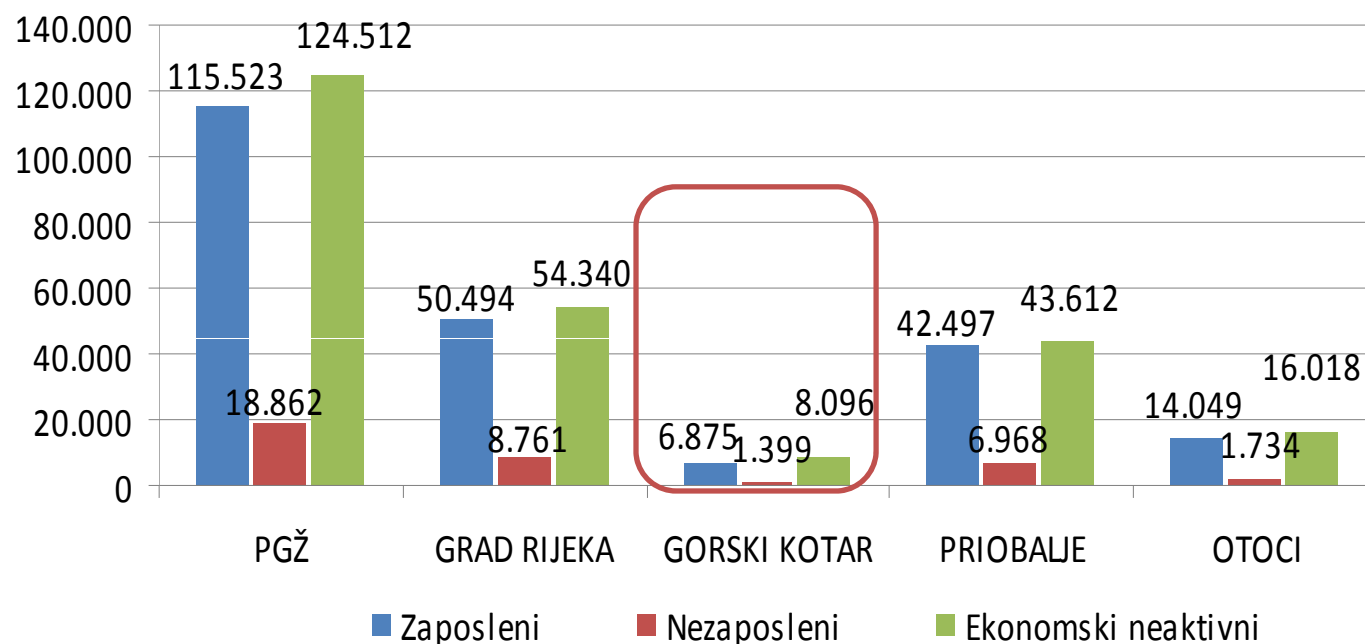
Ljudi MR GORSKI KOTAR

- Demografsko praznjenje i starenje- zajednice staračkih domaćinstava- **“sela duhova”**
- Najviša prosječna starost **47.2 godine** (županijski prosjek - **43.9 godine**)
- Najveća stopa mortaliteta
- Najmanje visokoobrazovanih stanovnika -**12%**

Ljudi

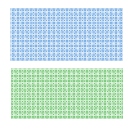
- **Nepovoljna ekonomska struktura** - više stanovnika je ekonomski neaktivno nego što ih je zaposleno
- Najviše neaktivnog stanovništva u odnosu na ostale mikroregije PGŽ **-51%** (zaposlenih 43%, nezaposlenih 9%)
- **Stopa nezaposlenosti u PGŽ 2012. godine: 14 % (RH 18,9%)**

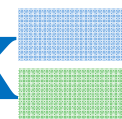
Prostor MR GK

- **Gustoća** naseljenosti naselja - **10.5 st/ha**
- Najviše planiranih površina **sportsko rekreacijske namjene**
- Najmanje GP naselja
- **Planirana GP** izdvojenih namjena (gospodarska, sportsko-rekreativna, turistička...) gotovo **5 puta veća od izgrađenih!!**

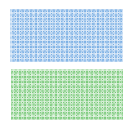
Građevinska područja – naselja- MR GK

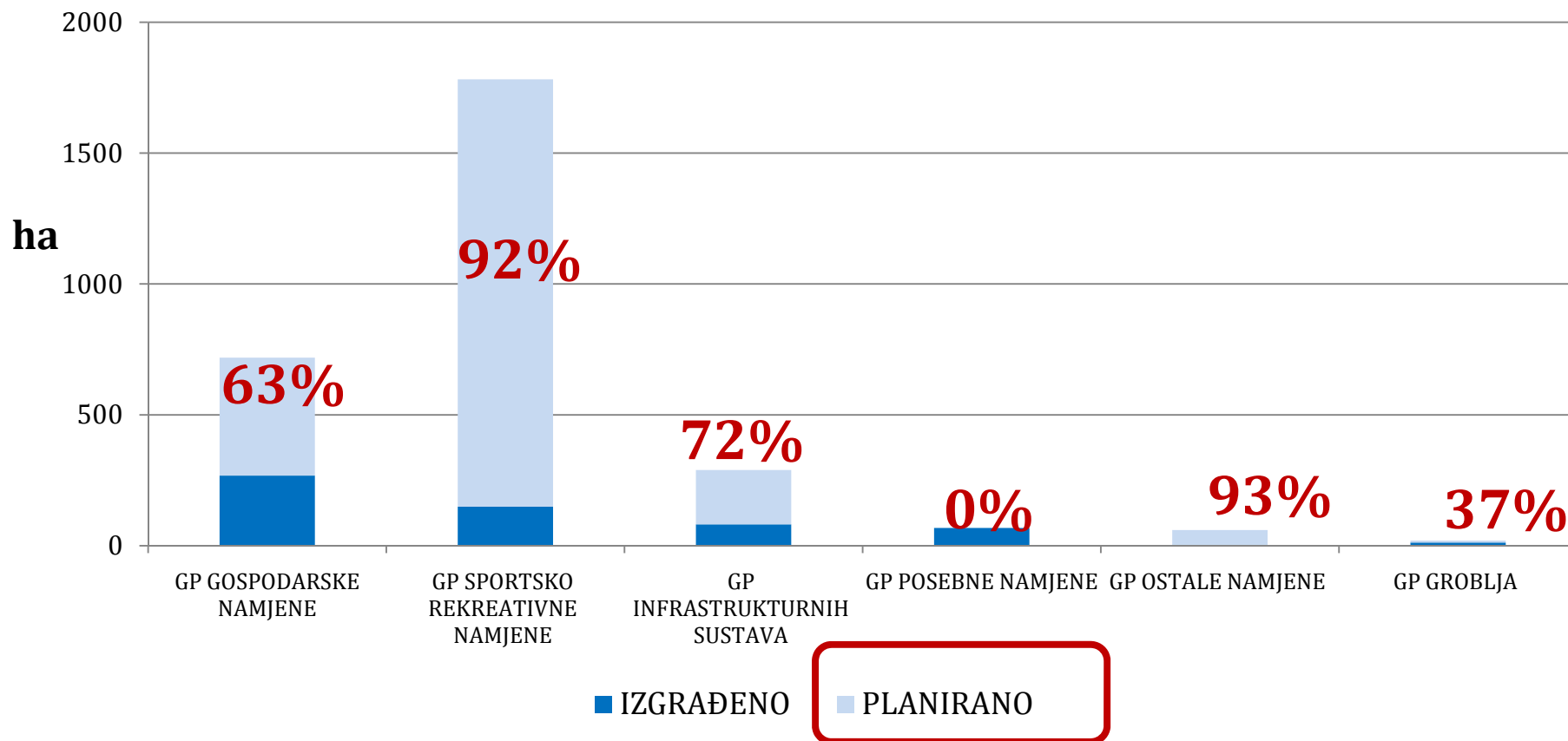
Struktura izgrađenog i planiranog djela GP naselja

“REZERVE” unutar izgrađenog djela naselja

Građevinska područja – izdvojena namjena- MR GK

Značajne mogućnosti širenja izdvojenih namjena izvan naselja u njihovom **planiranom djelu.**

Prirodna obilježja i zaštita okoliša

- Formirana glavina vodotoka.
- **62 % šuma i šumskog zemljišta** Županije.
- **Oštra klima** zimi uzrokuje probleme u opskrbi i komunikaciji lokalnog stanovništva.
- Usmjeriti aktivnosti na trajno praćenje stabilnosti i kakvoće gospodarskih i općekorisnih funkcija.
- **Centralizirano upravljanje** prirodnim resursima (Hrvatske šume).
- Ispuštanje **nepročišćenih otpadnih voda** izravno u podzemne vode.
- Opasnost od onečišćenja okoliša **infrastrukturom koja prolazi** kroz Gorski kotar.

Gospodarska kretanja PGŽ

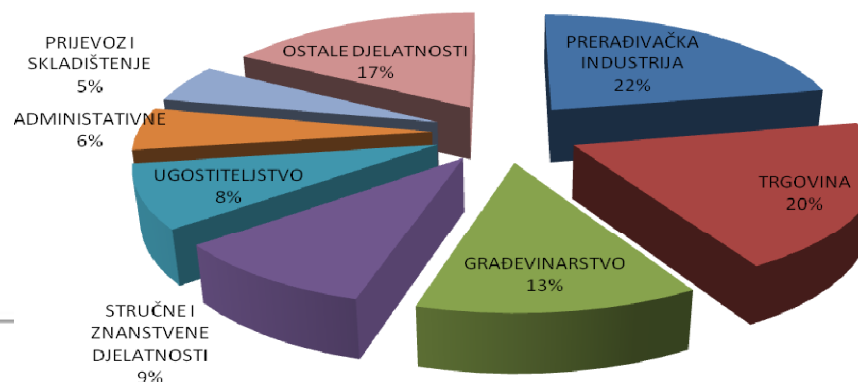
- **Recesija** ostavila značajan utjecaj na cjelokupno gospodarstvo uzrokujući stagnaciju, a zatim i **pad gospodarske aktivnosti**
- BDP p/c PGŽ u 2011. godini iznosio je **12.724 €**, što je za **26,75%** iznad razine BDP-a p/c na razini RH i **treći po veličini BDP p/c u RH**
- **Brodogradnja i metaloprerađivačka industrija** su u krizi
- Gospodarske prilike **petrokemijske industrije i prerađivača nafte** u PGŽ dodatno su pogoršane
- Udio **poljoprivrede, šumarstva i ribarstva** u BDV-u PGŽ se smanjuje (najniži udio u BDV-u od svih županija Jadranske Hrvatske)

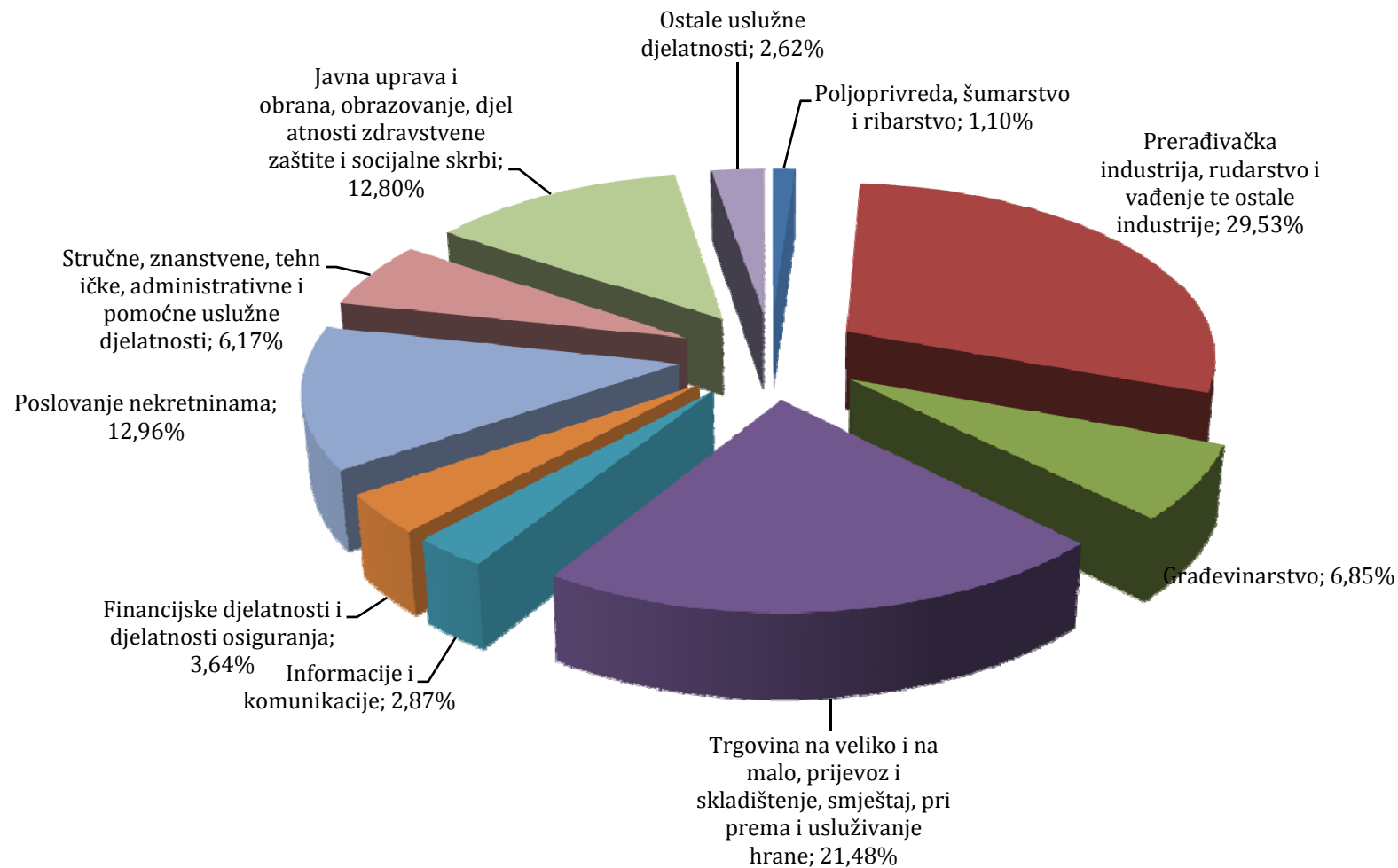
Sektorski pregled- MR Gorski Kotar

- Odsustvo **moderne drvene industrije** i konstantno slabljenje unatoč kvalitetnim sirovinama.
- Odlazak **mlade stručne radne snage** u veća urbana središta.
- Glavna gospodarska područja koja okupljaju najviše zaposlenih u realnom sektoru - **prerađivačka industrija** (prerada drva) i **građevinarstvo**.
- Gotovo **zanemarena poljoprivredna djelatnost**: poljoprivredom se bavi - 3,3% stanovništva, a poljoprivredne površine čine oko 4,3% ukupnog prostora.

Tvrtke prema djelatnostima u Gorskom kotaru (2010. god)

Bruto dodana vrijednost PGŽ, 2011. godina

Ograničenja u izradi Strategije:
Vremenski obuhvat podataka i nivo obrade podataka!!!

Izravna strana ulaganja i vanjskotrgovinska bilanca, PGŽ

- Znatna izravna strana ulaganja (FDI) prema sektorima **financija** (56% FDI/udio 3,64%), **turizma** (6% FDI/udio 5,2%) i **informatike** (1% FDI/udio 2,9%) u posljednjih 20 godina
- Napravljena tranzicija prema **modernim** gospodarskim djelatnostima, ali je njihov inovacijski i ekspanzijski kapacitet unatoč visokoj razini ulaganja **slab**
- Još uvijek **visoki** zahtjevi za uvozom koji znatno premašuju izvoz (pokrivenost 76% u 2011.)

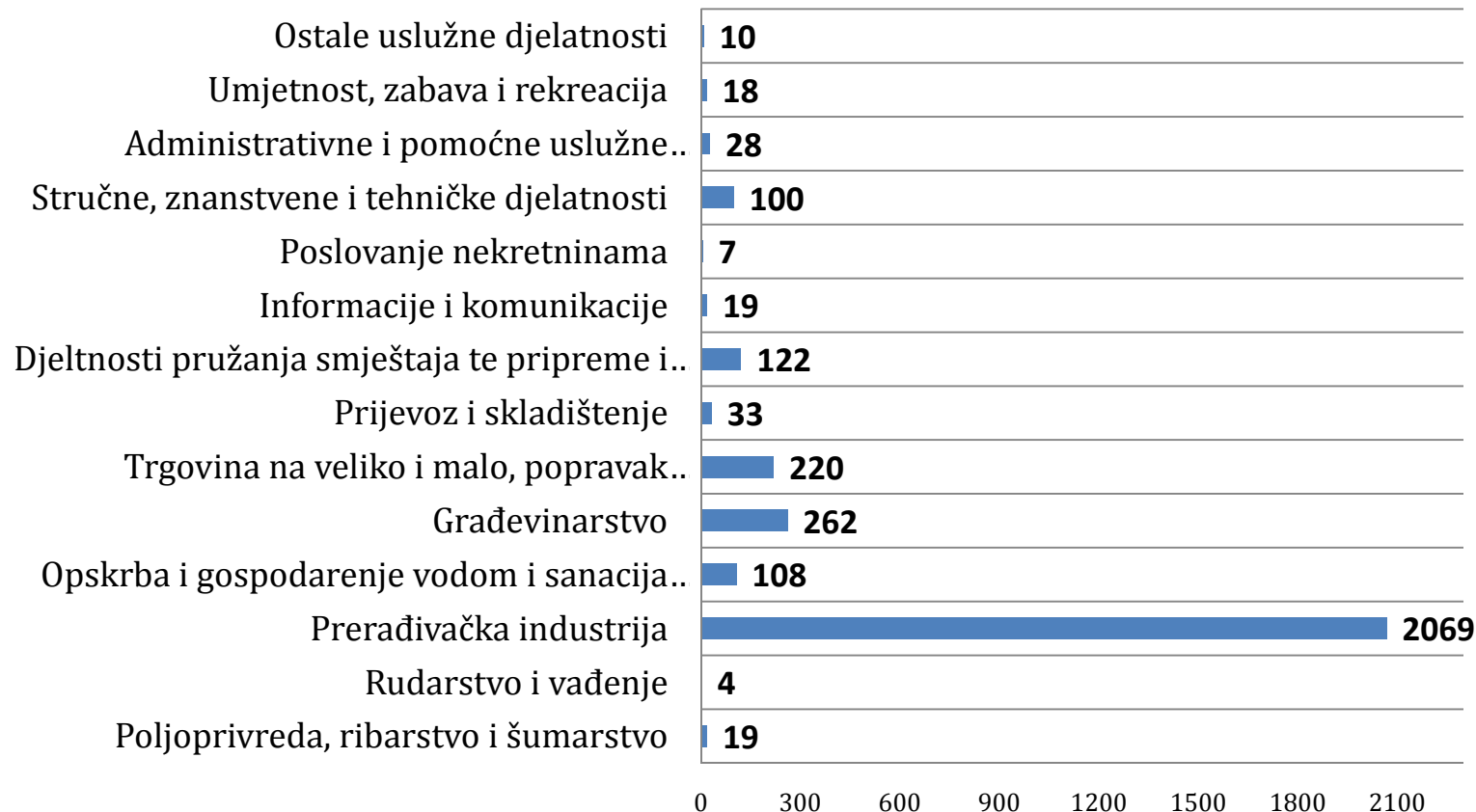

Izravna strana ulaganja i vanjskotrgovinska bilanca, PGŽ

- PGŽ je **14.** u RH po pokrivenosti uvoza izvozom
- PGŽ je **4.** Županija u RH po udjelu u ukupnom izvozu
- 2012. **najveći izvoz i uvoz** imala je MR Priobalje
- Najznačajnija *izvozna* djelatnost: **prerađivačka ind.**, najvažnija *uvozna* djelatnost je **trgovina na veliko i malo**

Zaposleni* u MR GK, 2011.

*Zaposleni u trgovačkim društvima prema područjima NKD u 2011. godini, HGK, ŽK Rijeka, 2012. godina

Manjak radnih mjesta
Velika nezaposlenost
Nedostatak radnika u pojedinim djelatnostima

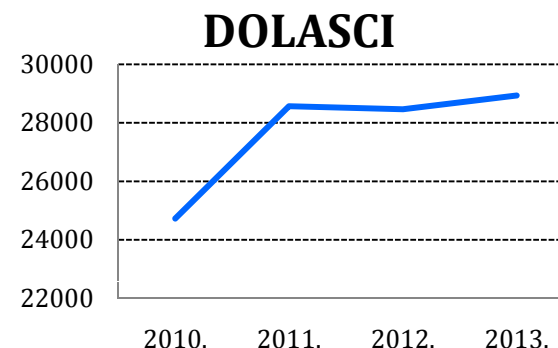
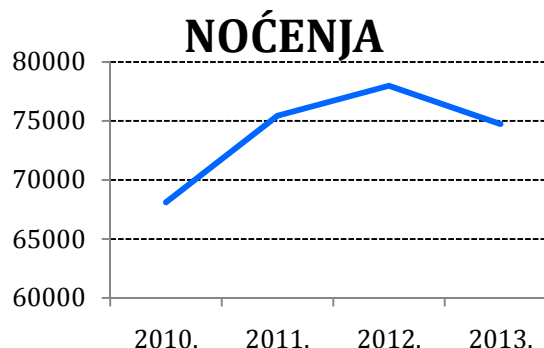

Turizam

- Jedna od **turistički najrazvijenijih regija** Hrvatske: PGŽ na **2. mjestu u RH** po broju ostvarenih noćenja i dolazaka turista
 - 19,13% (2.380.054) dolazaka turista na područje RH otpada na PGŽ
 - 92% (11.450.720) noćenja ostvarili su strani turisti
- Djelatnost turizma je u 2012. godini pridonijela **5,49% prihodima PGŽ** (1.8 mlrd. kn), te zapošljava **8,81% stanovništva**
- Nedostatak školovanog **kadra** u turizmu.
- **Nedostatak sadržaja** i usko koncipirana turistička ponuda
- Destinacije Gorskog kotara treba nuditi kao **jedinstvenu cjelinu i brand**.

- Pad noćenja **4%**
- Porast broja stranih turista **7%**

Infrastruktura

- Ispresjecanost s **kapitalnom infrastrukturuom**.
- **Nezadovoljavajuća** cestovna povezanost nekih dijelova Gorskog kotara.
- Područje Gorskog kotara **vrlo bogato pitkom vodom**, ali u vodoopskrbi nije odgovarajuće iskorišteno (93%-tna priključenost).
- Na sustav odvodnje priključeno samo **25%** stanovništva.
- Nedovoljno iskorišteni potencijali u korištenju obnovljivih izvora energije/ **toplifikacija-kogeneracija na biomasu** (značajan iskorak u korištenju biomase dijela JLS).

Ranjivost na krizna stanja

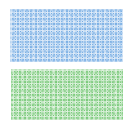
- **Ledena kiša** 2014. godine uzrokovala je prometne probleme, probleme u opskrbi strujom, te višednevnu izoliranost stanovnika.
- **Šume** Gorskog kotara teško su oštećene.
- Najteže su bili pogođeni Čabar i Gerovo, gdje je oštećeno otprilike **90 % bukovih stabala, kao i brezove šume.**
- Uništenu drvenu masu potrebno je posjeći i izvući iz šume, te **obnoviti floru i faunu** šuma odnosno započeti sa pošumljavanjem.

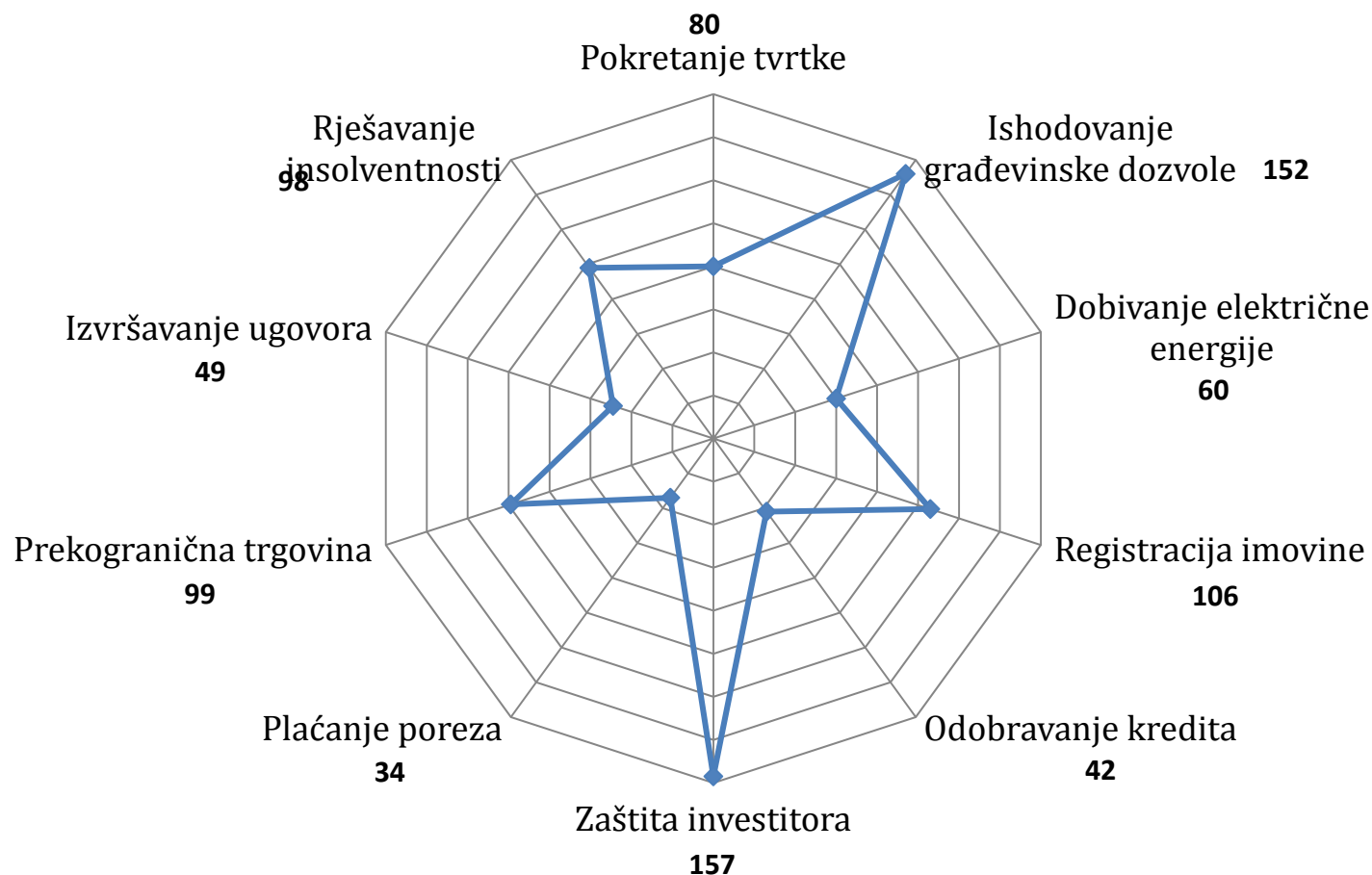
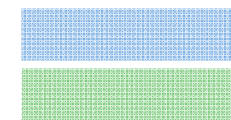
Daljnji razvoj?

- Koji je **temelj** za daljnji razvoj?
- Koja **gospodarska grana** će biti zamašnjak razvoja?
- **Prerađivačka industrija? Turizam? Promet?**

Doing Business – Rang Hrvatske (2014.)

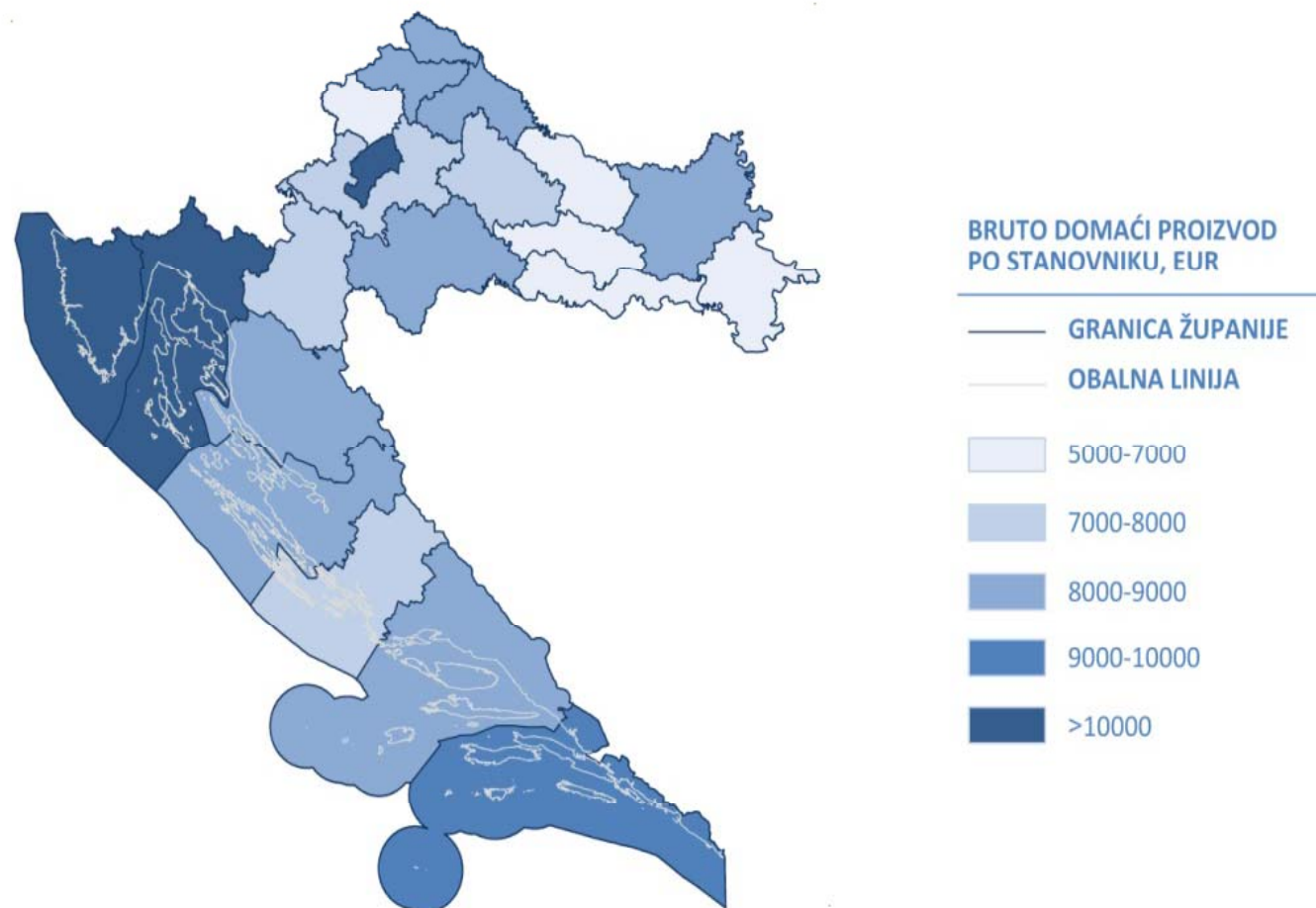

Ukupni rang Republike Hrvatske = 89 / 189

Izvor: Svjetska banka, Doing Business 2014., Profil gospodarstva Hrvatske

REGIONALNA RAZVIJENOST

PREMA VISINI BDP-a p/c za 2011.

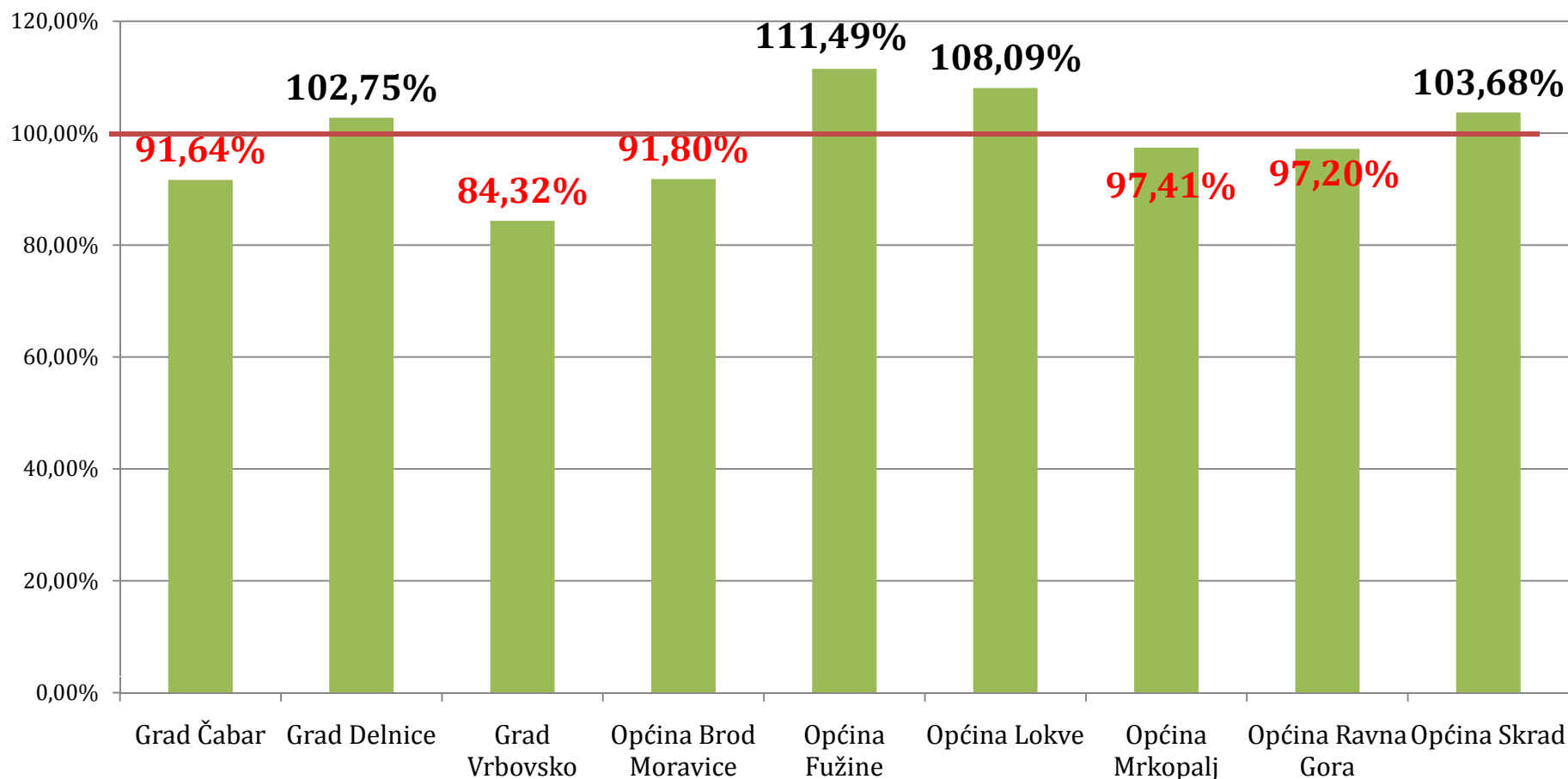
PGŽ – ubraja se među **ekonomski najrazvijenije županije RH, uz Grad Zagreb i Istarsku županiju.**

Indeks konkurentnosti (2010.)

	Rang poslovnog sektora	Rang poslovnog okruženja	Statistički rang (ukupno)	Perceptivni rang (ukupno)	Ukupni rang 2010.
Varaždinska	1	1	6	1	1
Grad Zagreb	2	4	2	7	2
Istarska	7	5	1	13	3
Međimurska	6	2	3	6	4
Zagrebačka	3	6	7	5	5
Zadarska	4	3	10	3	6
Primorsko- goranska	8	7	5	12	7
Splitsko-dalmatinska	12	9	4	14	8
Dubrovačko-neretvanska	11	11	9	11	9
Šibensko-kninska	14	13	8	16	10
Krapinsko-zagorska	13	10	11	8	11
Koprivničko-križevačka	9	8	13	4	12
Osječko-baranjska	5	12	14	2	13
Karlovačka	10	14	12	10	14
Bjelovarsko-bilogorska	16	17	15	15	15
Brodsko-posavska	15	16	19	9	16
Virovitičko-podravsk	17	15	17	17	17
Ličko-senjska	18	18	18	18	18
Sisačko-moslavačka	19	19	16	20	19
Vukovarsko-srijemska	20	20	20	19	20
Požeško-slavonska	21	21	21	21	21

Izvor: Svjetska banka, Doing Business 2014., Profil gospodarstva Hrvatske

Indeks razvijenosti JLS MR Gorski kotar 2012.

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva

Pitanja koja otvaramo

- **Negativna gospodarska kretanja** u Europi, Hrvatskoj, Županiji i njihov utjecaj na razvoj?
- Gospodarski rast i razvoj u PGŽ u odnosu na **državnu strategiju razvoja i planove velikih državnih poduzeća**?
- Pitanje daljnjeg razvoja **turizma i selektivnog razvoja turizma** u svjetlu dosadašnjeg načina privatizacije kao i rješavanja brojnih pitanja vezanih za pomorsko dobro i zaštićeni obalni pojas?
- Daljnji razvoj **obrazovanja i znanosti** u funkciji **gospodarskog i društvenog sustava**?
- itd.

Pitanja koja otvaramo

- Pozicija **prometnog čvora Rijeka** i utjecaj razvoja Rijeke i riječke urbane aglomeracije na razvoj cijele Županije?
- Razvoj **luke Rijeka**?
- Daljnji smjer **razvoja industrije**?
- **Brodogradnja i mala brodogradnja**?
- **Prostorno planiranje i zaštita okoliša**
- **Zaštićeni obalni pojas i ekološka mreža**
- itd.

STRATEŠKE ODREDNICE RAZVOJA U BUDUĆNOSTI

VIZIJA, STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI i MJERE

**Primorsko-goranska županija
je poveznica Mediterana i Srednje
Europe, regija poželjna za život i rad
koja svoje potencijale realizira
održivim razvojem u uvjetima
društvene pravednosti.**

Prijedlog vizije

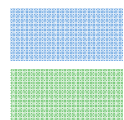
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
JAVNA USTANOVA
ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

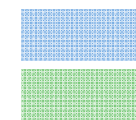
CILJEVI VAŽEĆE ŽRS 2011-2014.

- STRATEŠKI CILJ 1. Razvoj dinamičkog
gospodarskog okruženja
- STRATEŠKI CILJ 2. Uravnotežen regionalni razvoj
- STRATEŠKI CILJ 3. Razvoj ljudskih potencijala
- STRATEŠKI CILJ 4. Zaštita prirode i okoliša

PRIJEDLOG STRATEŠKIH CILJEVA 2015-2020.

- Pобољшanje **kvalitete života** kroz razvoj društvene i gospodarske infrastrukture
- Na temeljima **društva znanja i novih tehnologija pametnom specijalizacijom** razviti **konkurentno i održivo gospodarstvo**
- Intenzivirati razvoj **cjelogodišnjeg turizma** s naglaskom na **posebne vidove turizma**
- Unaprijediti **povezivanje** Mediterana, Hrvatske i Europe
- Uravnotežiti **razvoj svih područja Županije** na principima **održivosti**

HORIZONTALNE TEME

- Jačanje kapaciteta za **upravljanje razvojem**
- Daljnji razvoj **civilnog društva** i njihovo uključivanje u razvojne aktivnosti Županije
- Jačanje otpornosti Županije na **krizna stanja**

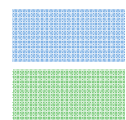

Horizontalne teme odnose na SVE strateške ciljeve, daju im dodatnu vrijednost i podupiru njihovo dostizanje.

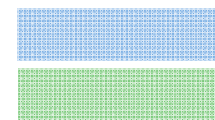
ZAKLJUČNO

- Stvorena je **kvalitetna podloga** za izradu strateškog okvira RS PGŽ
- **Aktivno sudjelovanje** JLS rezultira **jasnim projektima** i realizacijom istih
- Razvojna strategija mora biti **selektivna, realna te pokazati razvojne mogućnosti**
- **Partnerstvo** u strateškom planiranju!

SUGESTIJE, MIŠLJENJA, KOMENTARI

www.zavod.pgz.hr

zavod@pgz.hr